Les lliçons de Narcís-Jordi Aragó

La Càtedra M. Àngels Anglada de Patrimoni Literari de la Universitat de Girona va convidar Aragó a participar a les seves Lliçons

Advocat, periodista i escriptor, Narcís-Jordi Aragó és una de les personalitats cíviques i intel·lectuals més rellevants de la ciutat de Girona. El passat mes de juliol, Aragó es va encarregar d'impartir les Lliçons de la Càtedra, una iniciativa que va començar l'any 2012 amb la presència de la professora Dolors Condom, i que té voluntat de continuïtat. L'objectiu d'aquestes lliçons és posar a l'abast de la comunitat universitària i també de la societat civil la trajectòria de diversos professionals de l'àmbit cultural gironí a través d'unes jornades a la Facultat de Lletres de la UdG.

ANNA PERERA > TEXT

Tots els qui en algun moment ens hem interessat per la història de la premsa escrita o per la literatura feta des de les terres gironines hem topat inevitablement amb el nom de Narcís-Jordi Aragó i Masó. Director del setmanari *Presència*, col·laborador del *Punt Diari* des de la seva fundació i director durant gairebé vint-i-cinc anys de la *Revista de Girona*, Aragó ha estat —i és— un punt de referència modèlic per a moltes generacions d'intel·lectuals gironins. Les Lliçons, sobre les quals es pot trobar més informació al web *www.udg.edu/cmaa*, es van estructurar de manera que cadascun dels quatre dies estava dedicat a un tema diferent, que anava de la categoria a l'anècdota: «Entre la censura i la llei de premsa», «Del periodisme a la literatura», «Literatura i territori» i, finalment, «Literatura domèstica: la Casa Masó».

Aragó explica la seva experiència amb la censura franquista i les dificultats a les quals es veia sotmesa la professió de periodista

Recordar, avui dia, els entrebancs que imposava la censura franquista és un exercici necessari. La memòria, de vegades, és traïdora, i hem de tenir sempre ben present el passat per no caure en les mateixes desgràcies ni cometre els mateixos errors; per aprendre, de cara al futur, quines són les millors opcions i no deixar-nos enganyar per aquells que prometen allò que no compliran. L'experiència de Narcís-Jordi Aragó com a director de *Presència* i les dificultats a les quals es veia sotmesa la professió de periodista durant els anys de la censura franquista han estat recentment recollides al llibre *Periodisme sota sospita* (Acontravent, 2013), però també van tenir cabuda en la primera de les Lliçons de la Càtedra. A través d'un exercici de rememoració extensament documentat, Aragó va posar a l'abast dels assistents la seva experiència amb la censura i els obstacles de la posterior *Ley de prensa e imprenta*, una experiència extrapolable a tota una generació de professionals que van veure «mutilada» la seva feina en massa ocasions.

La confecció de guions radiofònics va influenciar la seva escriptura, ja que havia de trobar un llenguatge que suscités emocions a l'oient i no el deixés indiferent

Tanmateix, durant les exposicions d'Aragó hi va haver alguns moments de distensió en recordar anècdotes curioses, com per exemple l'estranya

aparició de receptes de cuina en diversos números de *Presència*. Un cop acabada la sessió, però, l'esposa d'Aragó, Mercè Huerta, es va encarregar de deixar ben clar que, en aquell moment, les situacions rocambolesques en què moltes vegades es trobaven, com haver d'anar a mitjanit a la impremta per aturar el tiratge d'un número de la revista, no en feien gaire, de gràcia. Certament, podem imaginar-nos que res de tot això no feia gens de gràcia, però també és bo recordar amb una mica d'humor aquest passat gris, fosc i brut de la nostra història cultural.

«Comunicar-se és un acte de vital importància, ja que el sentit de la vida passa per comunicar-se»

El segon dia de les Lliçons de la Càtedra va ser el més personal, ja que Aragó va mostrar tots els passos que va seguir la seva formació, un recorregut vital ple de coneixements i experiències. Aragó va començar amb unes quantes citacions —de Borges a Pla, passant per Pompeu Fabra— sobre la importància de comunicar-se, que no és altra cosa que llegir, escriure i, per tant, connectar-se amb els altres. L'ofici de periodista i el d'escriptor estan relacionats perquè tots dos són comunicadors. Quan Aragó va adonar-se de la relació entre el periodisme i la literatura, va decidir incorporar-la en la seva feina periodística. Així, el periodisme personal de Narcís-Jordi Aragó va anar evolucionant cap a la literatura, la majoria de vegades sense moure's de les pàgines del diari.

Aragó va mostrar la seva faceta més íntima amb fotografies de quan era petit, assegut escrivint en un pupitre, o amb la portada de les moltes revistes que durant tota la seva infància feia a casa, de per riure, com un joc. Va recordar els seus inicis a Ràdio Girona, amb 19 anys, quan la ràdio ocupava un lloc privilegiat a les cases i en els programes no s'improvisava gens: per qüestions de censura, en primer lloc, i perquè el mitjà radiofònic no es concebia com actualment. Llavors era un periodisme escrit, encara que fos oral. La confecció de guions radiofònics, segons va reconèixer Aragó, va influenciar la seva escriptura, ja que havia de trobar un llenguatge que suscités emocions a l'oient i no el deixés indiferent. Aviat van començar les col·laboracions en revistes com *Circular* o *Vida Catòlica*, en les quals Aragó va passar la seva etapa de formació, i més tard va entrar a formar part de l'equip de *Presència*.

Quan el setmanari *Presència* es va catalanitzar, es va abandonar la grandiloqüència i l'estil carregós tan típic del periodisme de l'època en llengua castellana, i van haver de confeccionar un estil nou, acurat, eficaç, en català

També hi va haver ocasió de recordar la seva feina com a corresponsal de la província de Girona del diari *Tele/eXprés*, i Aragó va aprofitar per lamentar la desaparició de la figura del cor-

JUDIT PUJADÓ

>> *Aragó impartint les lliçons a la Facultat de Lletres de la UdG.*

responsal de províncies, segurament a causa del centralisme barceloní. A més d'alguns trucs periodístics, Aragó va explicar anècdotes divertides protagonitzades per personatges gironins coneguts i també alguns errors tipogràfics curiosos a causa de les linotípies que llavors s'utilitzaven per maquetar els diaris. Com no podia ser d'altra manera, Aragó també va recordar els seus inicis com a director de la *Revista de Girona*, l'any 1985, quan va rebre l'encàrrec de professionalitzar la revista.

En el pas del castellà al català es va abandonar l'estil grandiloqüent i carregós tan típic del periodisme de l'època

Finalment, en el segon dia de les Lliçons de la Càtedra, Narcís-Jordi Aragó va centrar-se en les diverses seccions fixes de premsa en les quals ha escrit durant un munt d'anys. Els seus textos periodístics tenen un marcat estil personal, ja que moltes vegades deixa de banda la notícia, la informació. Aragó va parlar de diversos gèneres periodístics, i va considerar que la columna és com el sonet del periodisme, perquè s'hi barreja la reflexió —que té a veure amb l'assaig— i la imaginació, que té més a veure amb una narració o un poema. A més, el fet que la columna tingui un espai delimitat fa que s'hagi d'escriure amb només les paraules justes. L'estil de cadascú —va reconèixer Aragó— depèn de les seves pròpies mancances, de les limitacions, dels costums. Quan el setmanari *Presència* es va catalanitzar, es va abandonar la grandiloqüència i l'estil carregós tan típic del periodisme de l'època en llengua castellana, i van haver de confeccionar un estil nou, acurat, eficaç, en català. També va admetre, però, que, sobretot al principi, van aparèixer alguns números amb faltes d'ortografia i de sintaxi, perquè encara no en sabien prou. L'aprenentatge de tota una vida i la reflexió ponderada de la seva feina és el que ha acabat convertint Narcís-Jordi Aragó en un mestre de periodistes.

Però Aragó és també una de les personalitats més compromeses amb la ciutat de Girona i la seva història cultural. Per això la tercera lliçó es va dedicar a la relació entre la literatura i el territori. Aragó la va iniciar parlant de Prudenci Bertrana, que amb les seves novel·les va crear una Girona nova, viva i personal, i de Carles Rahola, un dels referents de joventut d'Aragó, i va continuar fent un repàs de diversos llibres situats a Girona, dels quals va destacar *Terra de gestes i de beutat*. Els coneixements sobre la història cultural de la ciutat han portat Aragó a escriure nombroses obres, com per exemple *La Devesa, paradís perdut*, o *La Girona dels poetes*. Amb una reivindicació de la cambra pròpia on poder dedicar-se a escriure i una introducció a la saga familiar dels Masó, la lliçó de l'últim dia va culminar amb un itinerari per la Casa Masó literària, a través d'una selecció de textos realitzada pel mateix Narcís-Jordi Aragó i que ha publicat la Càtedra M. Àngels Anglada de Patrimoni Literari. D'aquesta manera, els assistents a les lliçons vam poder acabar les jornades amb la visualització *in situ* de tota una petita història literària, amb la trajectòria professional i vital d'Aragó i la ciutat de Girona com a teló de fons.

Els assistents a les lliçons vam poder acabar les jornades amb la visualització *in situ* de tota una petita història literària, amb la trajectòria professional i vital d'Aragó i la ciutat de Girona com a teló de fons

Anna Perera Roura
és filòloga.